

uznána povinnou zaplatiti žalobci tantiemu za rok 1924 a udati mu počet všech exportních obchodů uzavřených v roce 1924. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce napadá rozsudek odvolacího soudu jen potud, pokud byla zamítnuta žalobní žádost, by žalovaná strana byla uznána povinnou udati počet všech exportních obchodů uzavřených v roce 1924. Dovolání, opřené jen o dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není oprávněno. Jde o žalobcův nárok na vyúčtování zisku za účelem výpočtu jeho smluvního nároku na podíl na zisku (na tantiemu) ve smyslu § 14 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. Odvolací soud — stejně jako prvý soud — zamítl žalobní žádost o vyúčtování z důvodu, že nárok na vyúčtování jest promlčen podle § 1486 čís. 5 obč. zák. Dovolatel naproti tomu dovozuje, že se ustanovení § 1486 čís. 5 obč. zák. vztahuje jen na pohledávky zaměstnanců, pokud se týče platů a náhrady výloh ze služebních smluv, nikoliv též na nárok na vyúčtování podle § 14 zákona o obchodních pomocnících, kterýžto nárok nelze považovati za pohledávku. V tom jest sice dovolateli přisvědčiti, ale přes to nelze dovolání přiznati úspěch, neboť zamítnutí uvedeného žalobního nároku bylo vysloveno právem, jak vyplýne z těchto úvah: Vyúčtování podle § 14 zákona o obchodních pomocnících jest — jakž plyne nepochybně již z doslovu tohoto zákonného ustanovení — jen pomůckou, kterou má býti zjednán základ pro příští uplatnění zaměstnancova nároku na výplatu ujednaného podílu na zisku. Žalobce též uvedl již v žalobě, že se domáhá vyúčtování exportních obchodů za rok 1924 proto, by mohl zjistiti výši svého nároku na smluvenou 1% tantiemu. Nižší soudy dovodily správně, že žalobcův nárok na 1% tantiemu z obchodů uzavřených v roce 1924 by byl podle § 1486 čís. 5 obč. zák. již promlčen, ježto uplynula tříletá doba promlčecí. Zanikl-li však promlčením nárok na výplatu podílu na zisku, pozbyl tím podkladu i nárok na vyúčtování zisku, neboť jeho uplatňování neslouží již skutečné potřebě, nesleduje se jím samostatný rozumný účel a jde tudíž jen o zbytečné vedení bezúčelného sporu, k čemuž soud nemůže podati pomocnou ruku. Z toho plyne důsledek, že promlčením žalobcova nároku na výplatu podílu na zisku pozbylo hospodářského významu i jeho právo na vyúčtování, které by mu jinak příslušelo podle § 14 zákona o obchodních pomocnících.

Čís. 11953.

Na obci na Moravě nelze se domáhati pořadem práva náhrady škody ze záplavy za lijáku, ježto prý obec měla nedostatečnou obecní kanalizaci, nedávala čistiti stoky a v ulici nebylo vůbec strouhy k odvádění vody.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 333/32.)

Žalobkyně domáhala se na žalované obci na Moravě náhrady škody, ježto pro nedostatečnou obecní kanalisaci vnikla za bouře a lijáku voda do jejího domu, čímž jí byla způsobena škoda na majetku. Námitce nepřislušnosti pořadu práva soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobní nárok na náhradu škody jest vyvozován z toho, že podle tvrzení žalobkyně měla žalovaná obec nedostatečnou obecní kanalisaci, že nedávala čistiti stoky, jež se ucpaly, že v ulici, kde má žalobkyně dům, není vůbec strouha (rigol) k odvádění vody, a že následkem toho při bouřce a lijáku vnikla do obydlí žalobkyně voda a způsobila jí škodu na majetku. Žalobkyně tím vytýká žalované obci, že zanedbala zařízení a opatření, jež náleží do oboru místní policie, že se totiž nepostarala o náležité svádění dešťových vod do sítě veřejné uliční kanalisace. Při posuzování povahy žalobního nároku přicházejí v úvahu předpisy § 27 druhý odstavec, čís. 2 a § 34 druhý odstavec obecního zřízení moravského ze dne 15. března 1864, čís. 4 z. zák., jež stanoví, že k samostatné působnosti obce náleží, by přihlížela k bezpečnosti osoby a jmění, a že obecní zastupitelstvo jest povinno povolití potřebný náklad k ústavům a zařízením, jichž je třeba k vykonávání místní policie, a jest právo ze všelikého opomenutí, jež by se mu v té příčině mohlo klásti za vinu. Tyto úkoly a povinnosti jsou uloženy žalované obci jako svazu veřejnoprávnímu, patří k její veřejnoprávní působnosti, a žalobní nárok jest ve své podstatě založen jen na zanedbání veřejnoprávních povinností, jež má žalovaná obec jako vyšší organický celek ke své poškozené příslušnici. Otázka, zda o nároku proti obci na Moravě na náhradu škody z porušení neb opomenutí veřejnoprávních povinností a úkolů obce jsou povolány rozhodovati řádné soudy, byla rozřešena již v rozhodnutí čís. 7853 sb. n. s. v ten smysl, že takového nároku nelze se domáhati pořadem práva. Na tomto názoru nejvyšší soud trvá a odkazuje pro stručnost na důvody onoho rozhodnutí, jakož i na důvody rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 5. června 1931, č. j. 734/31, uveřejněného ve sbírce n. s. z roku 1931, dodatek II. na str. 1596 a násl., jehož předmětem byl sice nárok na náhradu škody proti městu s vlastním statutem, ale jehož právní odůvodnění se v podstatě hodí i na souzený případ, v němž jde o žalobu proti obci na Moravě, kde neplatí podobný zvláštní předpis, jako pro nestatutární obce v Čechách § 37 obecního zřízení českého.

Čís. 11954.

Předkupní právo nelze bez zvláštní úmluvy vykonati i při převodu nemovitosti smlouvou o doživotním důchodu. Přechází tu ovšem jako knihovní břímě na nabyvatele.

(Rozh. ze dne 6. října 1932, R II 377/32.)